

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, szombat, 1907. október 26.



241. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
RIVA SZAPARY, ADRIA-PALOTA.
TELEFON 875. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre ... 24 kor. Negyedévre ... 6 kor.
Félévre ... 12 kor. Egy hónapra ... 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasájos polt sorja 40 fillér.

BABYLONIA.

Fiume városának lakosságát a gazdasági kérdése nem izgatja annyira, mint a csip-csup nyelvkérdése, amelyért évek hosszú során át larmával ingerli fel gyakorta az egész ország közérdekklődését. A köznyomor, a kereskedelem alásüllyedése, a munkásság nyugtalankodása, amit a már elviselhetetlen megélhetési viszonyok okoznak, nem érintik a város sorsát intéző urak lelkiismeretét. Ennek a kérdésnek a megoldása, bár nagyon üdvös lenne, s népszerűvé is tennék őket, nagyon drága. Van egy egész kaszt Fiumében, amely jövedelmének kincsébányáját a nehéz megélhetési viszonyokra fekteti. Hogy csupán a haluz órát említsük fel...

Népszerűség azonban mégis csak kell, mint a fát kenyér. A népek tehát kitalálgatnak olyan dolgokat, amelyek talán csak eifrázatuknak felelnek meg a közéletben. A fiumei városatyák például, ahelyett, hogy a város gazdasági és munkáviszonyait orvosolnák, nagy sajtó-mozgalmat indít Fiumében, a Quarnero Babylonjában a nyelvkérdés jegyében. *Milyen nyelvek legyenek a cégfeliratok?* Ez a most divó trükk, ami a város nyomoránál is megdöbbentőbb kérdés és a mit Fiumében a *nostra gente* úgy vesz magába, mintha azzal mindjárt jól is lakna.

Fiume városi képviseletének már régen szemet szurt az a körülmény, hogy a cégtáblákon az olasz fölírások mellett idegen, például magyar, horvát, német szavak is szerepelnek. Mert azt a leggonoszabb szándékkal sem állíthatja, hogy a magyar nyelv volt eddig a cégtáblákon első helyen feltüntetve. Ismerünk Fiumében magyar cégeket, akik csak olaszul írják ki a nevüket s mesterségüket a cégtáblákra. Viszont nem tudunk olasz cégről, amely a magyar nyelvet tüntette volna ki.

De a magisztrátus nem elégedett meg ezzel a helyzettel. Neki csak olasz felírás kellett. És az olasz feliratok mellett se magyar, se horvát, se német mondatokat nem tűrt meg. Még lugeroglitákban sem. Azaz csak szándékozott meg nem tűrni, de a belügyminiszter nagyon bölcsen leintette a felfuvalkodott magisztrátust, aki a magyar nyelvről se akart tudomást szerezni. A belügyminiszteri leirat kijelentette, hogy a cégnek a saját érdekéért szabadságában van olyan nyelvű cégfeliratokat használni, amilyeneké jónak látnak.

Ez a határozat azonban bennünket sem elégíthetett ki teljesen. Igenis, mi megköveteljük, hogy Fiumében respektálják az állam nyelvét, a magyart! Még a cégtáblákon is. Az ellen sincs kifogásunk, hogy a magyar nyelv, mint államnyelv mellett egyenranguan, a magyar állam jóvoltából, ott szerepeljen az

olasz nyelv is, mint Fiume városának hivatalos nyelve. Ez a hely, az eddigi törvényes viszonyaink alapján megilletik az olasz nyelvet, amely méltóan ki van tüntetve, amikor az államnyelv mellé egyenranguan állítjuk oda.

E mellett azonban még egy kis kívánságunk is van. Amint a magáncégektől megkövetelnek, azt megkövetelhetik a fiumei magisztrátusban, az állami intézményeinkben is. A törvényeszek, a vasuti állomás, a kormányzóság, stb. állami hivatalok csak úgy hemzsegnek az olasz feliratoktól. És e mellett vetődjön be a magyar ember valami fajta városi hivatalba. Szintiszta olasz feliratok labirintusába téved. Se élő, se írott szó nem ad neki utbaigazítást.

A cégfeliratok rendezésénél tehát figyelmeztetjük a közbenjáró kormányzóságot, hogy vivja ki a magyar állam becsületének a nevében, hogy a magyar feliratot se mellőzzék. Az olasz feliratok mellé, az utcarendezéseknél is magyar feliratokat is alkalmazzanak. Amennyiben pedig az állami hivatalainkban is mindenkor készséggel aggatjuk ki az olasz nyelvű táblákat, tessék a városnak ugyanezzel a figyelemmel lenni a magyar nyelv iránt.

Forgalmi zavarok. A fiumei kikötőben és a vasuti állomáson mid sürűbben fordulnak elő a minden esztendőben ismétlődő forgalmi akadályok. A kikötők mólóin sem találunk helyet a hajók kikötésére, az állomáson napokig vesztegelnek a megrakott kocsik s a forgalom nem tud már hónapok óta a rendes mederbe terelődni. A magáncégeket és az államot nagy károk érik ennek következtében. A szemet hozó hajók napokig vesztegelnek hiába s az államvasutak s a magánvállalkozók fizetik a nagy pönálét az angol hajósárságoknak. A revhivatal egyik vezetőjének bevalása szerint eddig az államvasut majdnem minden szenthozó hajó után fizetett tíz-tizenkétezer korona bírságot. Most pedig *Swindona* angol gőzös után közel negyvenezer korona bírságot kell az államvasutnak fizetnie. A *Swindona* már napok óta vesztegel Fiumében és először a Baross kikötőben, utóbb a petroleum kikötőben, most pedig a Riva Savatore közelében horgonyoz, és eddig sehol sem tudott kirakodni.

A magáncégek legalább abban az előnyben részesülnek, hogy elsősorban az ő hajók jutnak helyhez a kikötőben. De így is nagy kár éri őket a folytonos forgalmi akadályok miatt. Az állomáson uralkodó fejtelenség miatt nem tudnak vagonhoz jutni, hogy az árut elszállíthassák. A raktárak zsutolva vannak árukkal. Az ideai forgalmi bajokat a szénbehozatal okozta. Az itteni kereskedők és különösen a szállító cégek között nagy az elkéseregés. Ugy értesülünk, hogy a napokban memorandummal fordulnak a kereskedelemügyi miniszterhez.

Sok panasz van különösen az állomás ellen, amely a szállító cégek kívánságait nem teljesíti. Nem gondoskodik a vasuti kocsik kirakásáról és a kocsik átengedéséről nem követ méltányos és helyes rendszert. A memorandum

számos visszaélésről fog beszámolni és sürögösen követelni fogja az állapotok orvoslását. A szállító cégek panasza csakugyan jogosult. De panaszuk alapja nemcsak a mostani rendszernek a hibáiból fakad. A fiumei kikötő szűk, a raktárak elégtelenek. Azok a raktárak, amelyek most épülnek, csak három év múlva adhatók át a forgalomnak. A legutóbbi forgalmi beszüntetésről, amelyet a Máv. igazgatósága az érdekelte kivitelei cégekkel közölt, a fiumei kereskedelmi körök véleménye szerint nem a raktár hiányában, hanem a vagonhiányban leli magyarázatát. A bajokat nehéz lesz orvosolni, mert a szénbehozatal, amely minden bajnak a kuforrása, még sokáig eltart s addig nem igen lehet szó a fiumei vállalatok kérésnek teljesítéséről.

A kivándorlási szálló botránya.

A *Tengerpart* a tegnapi vezércikkében a kivándorlási szálló kapcsán foglalkozott a *Fiume* című, időszakonként megjelenő újság egyik közleményével, amely *Botrány előtt* címen látott napvilágot. A cikkben többek között a következő, a kormányzóhoz intézett kérdés állt: „Emlékezik Szapary László gróf esetére? A *Tengerpart* ebben a kormányzó iránt megmagyarázatlan gyanúsítást látott s követelte, hogy a *Fiume* álljon elő vádjával. Ennek következtében a *Fiume* szerkesztőjétől a következő nyilatkozatot kaptuk:

E címen a „*Fiume*“ megírta, hogy a „Kivándorlási Szálló“ bérlete dolgában egy pályázó olyan „támogatásban részesült, mely támogatásnak léteznie nem szabad.“

Megírta, hogy szombat óta eldől a pályázat sorsa. Megírta, hogy tud egy hivatalos iratról, mely ezt bizonyítja. S megírta, ha e manővernek ellenértéke volna a határrendőrség, senkinek nem lehetne szava hozzá. Megírta, hogy gróf Nákó Sándort a Szapary gróf esete fenyegeti. Megírta a készülő botrányt e szavakkal: „e dolgot nem csak mi, nyomorult vidéki lap ismerjük, ismerik ezt jól az anyagi érdekeltek is.“

Csak néhány szót „*A Tengerpart*“ cikkéhez: Mi a botránytól azért felünk, mert tudjuk, hogy a pályázók némelyike ismeri jól ez ügyet s botrányjal fenyegetőzött, amit be is vált. A Szapary esetre azért mutattunk, mert a szálló bérlet nem lehet ára a békének. Mert a Szapary eset mása volna: ott is a békének fix árat akartak jelölni. Hogy a kormányzó közbenjárt, azt „*A Tengerpart*“ is megírta. Az a hivatalos irat azt jelentette, hogy X. ur megkapta a bérletet. S jelentette akkor, mikor a bérlet ügye a nyilvánosság elé nem került, máig sem került oda.

Szapary László belebukott a Dienes esetbe, Roszner várát megbénította az Ossoi-nak váltó, Szapary Palit rövid uralma alatt csupán egy magyar bankigazgató vágta ki a készülő bajból — s én Istenem ne reméljünk meg, ha egy gróf Nákó Sándor is az örvény szélén áll?

Azt mondjuk ma is, amit irtunk: legyen a határrendőrség felállítva — semmi közünk a szálló bérletéhez többé. Csupán egy szentesített törvény végrehajtását eszközölje ki ezáltal a kormányzó, de akkor elismerjük, hogy nagyobb eredményt ért el, mint összes elődje az utolsó tíz esztendőben.

Gróf Nákó Sándor becsületének mind-ehez semmi köze: azt bántani sem okunk, sem jogunk nincs.

A „*Fiume*“ szerkesztősége.

Fiume bővítése.

Végre tanakodnak. Bayer mérnök terve.

A fővárosi lapok hivatalos kommunikációiban számolnak be egy szaktanácskozásról, amely tegnapelőtt a kereskedelmi minisztériumban a miniszter, majd az államtitkár elnöklésével Fiume fejlődése, illetőleg a mai száználmas forgalmi állapotok orvoslása érdekében folyt. A jelentés szerint az ankóten résztvevők a kereskedelmi minisztérium vasuti és tengerészeti szakosztályának főnökei továbbá a magyar államvasutak részéről Ludvígh Gyula elnökgazdát vezetőjével, Kotányi Zsigmond és Geduly Gyula igazgatók és Pulszky Garibaldi zágrábi üzletvezető több főtisztviselőjével, valamint a fiumei tengerészeti hatóság főnöke, Fuhrmann Ferenc miniszteri tanácsos Bayer Andor tengerészeti hatósági mérnökkel, akinek javaslata alapján folyt tulajdonképpen a kérdés tárgyalása.

Az értekezleten a fiumei kikötő és állomás fejlesztésének fokozásáról tanácskoztak, mely célból, hogy oly forgalmi zavarok eddig minden évben ismételt előforduljanak, lehetőleg kiküszöböltessek.

A több órán át tartó értekezleten behatóan megvitették a teendőket, mely alkalommal Bayer Andor tengerészeti hatósági mérnök tanulmánya alapján Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter egy nagy fontosságú új terv kidolgozását adott utasítást. Nevezetesen, hogy a Fiume fölött fekvő *Draga völgyből drótkötél-pályát létesítsenek a Recina völgyébe a fiumei Baross kikötőhöz.*

Ily módon elkerülhető lenne a vagon- és árutorlódás. Lent a kikötőben és közvetlen a nagyobb területtel rendelkező felsőpályától, ahol külön rendező állomást létesítenek, az áruk a hajókba rakhatók s onnan viszont kirakhatók lesznek.

A miniszter Bayer mérnököt előterjesztései alapján megbízta a terv részleteinek kidolgozásával, amely az előzetes tanulmányok alapján sikerrel kecsegtet s tetemesen olcsóbb is lesz, mint ha magában Fiumében tennének új beruházásokat, a mikor ott — a mi a legnagyobb baj — a kelő terület sem áll rendelkezésre és csak a tengerből való rendkívüli költséges feltöltések árán lehetne újabb területeket nyerni.

Bayer Andor mellé Szerényi államtitkár mindjárt a tanácskozás folyamán kirendelt két kitűnő műszaki segéretőt, Hajcsi Parna és Fried J. mérnököket és a munkálatok eredménye még ez év folyamán lesz előterjesztendő úgy, hogy ha a tervet sikerül eredményesen megoldani, a tervezetek még a tavasszal a törvényhozás elé kerülhetnek.

A titokban, minden feltűnés nélkül lefolyt tanácskozás eredményét Fiumében természetesen mindenki örömmel fogadja, mert ez legalább biztatás a jövőre; jele annak, hogy a kormány komolyan szándékozik a fiumei forgalmi bajokon segíteni.

De örvendetes ez a hír azért, mert végre nem szobatudós, hanem fiumei szakember tervezete jutott érvényre, aki munkáját nemcsak papíron, hanem valóságban is elvégezte. Bayer Ferenc jó uton indult, amikor a fiumei állomás nagy forgalmának lebonyolítását oly módon vélte megkönnyíteni, hogy Fiuménak, hogy úgy mondjuk elő-illetőleg rendező állomást adjon, ahol minden vonatot rendezni lehet, s így nem terheli többé azzal a fiumei állomást.

Egy hasonló tervről tudomásunk volt.

Ezt a tervet nem műszaki ember, hanem egy fiumei ellenőr eszelte ki. E szerint a drótkötél pályával a dragai rendezőt lehetett volna megteremteni. Ez a terv is mindenképpen megfelel. Annak idején tudomást is szerzett róla Kemény államvasuti főmérnök, aki foglalkozott is az eszmével.

Egyelőre nem tudni, hogy az előzetes tanulmányok elvégzésére kiküldött bizottság mire fog menni Bayer tervével, amely mindenestre eredeti és nem ütközik akadályokba. Annyi azonban bizonyos, hogy fiumei állomás sokat fog nyerni, de mégsem eleget. A vasuti műzériák nem fognak megszűnni s a régi bajok, amelyek valósággal elkésztik a kereskedelmi

vállalatokat, továbbra is uralkodók lesznek Fiumében. Ezeknek orvoslására rendszerváltozás kell. Mert a kereskedelmi kormányok nem szabad megtűnnie, hogy uton-útfélen gördítsen akadályokat az államvasut itteni szerve a szállító cégek elé. A folytonos kocsihiányt meg kell szüntetni, mert a cégek nem károsodhatnak azért, mert egész sereg kocsit kirakatlanul vesztgel mindenfelé.

Ami pedig a többi baj orvoslását illeti, arról lapunk tegnapi számában szölvünk s arra visszatérni ma nincsen szándékunkban.

A kereskedelemügyi kormány nyilatkozata a fiumei állomás bővítése dolgában mindenestere megnyugtató. De nem szünteti meg az aggodalmakat. A fiumei állomáson addig, amíg a drótkötél-pálya s a rendezőpályaudvar elkészül, még igen sok baj lesz s még számtalanszor kell jelentenie a Máv. igazgatóságának a fájdalmas röpke hirt:

... Az áruforgalom Fiume felé további rendelkezésig szünetelni fog ...

UJDONSÁGOK.

A kormányzó D'Annunzio. *Nákó* Sándor gróf kormányzó tegnap délután meglátogatta D'Annunzio Gabrielt, a kiváló olasz drámaíró és hosszasan beszélgetett D'Annunzioval.

A Villa Giuseppe. Gyakran esik szó mostanában a Villa Giuseppe megvásárlásáról. A város meg is venné a hatalmas telket és nem is. Ugy van vele, mint aki pénz nélkül szeretné megszerezni a félvilágot. A polgármester programbeszédjében ígéretet tett arra, hogy a város megvásárolja a Villa Giuseppe-t. A város közönsége most beadványt intézett a képviselőtanáchoz, amelyben megokolva kérését, kívánja, hogy a Villa Giuseppe november 15-ig, amikor a kitűzött határidő lejár, megvásárolja a város. A beadványt több polgár írta alá.

A fiumei cégfeliratok és a horvát képviselők. A fiumei cégfeliratok magyar és olasz nyelvű feliratának egyenlő nagyságban való érvényesítésére s a horvát nyelvnek ezzel szemben való lezoritása, mint fővárosi tudósítónk jelenti, nagy elégtelenséget kelt a horvát képviselők körében s már folyik az agitáció ez ellen. Hír szerint a horvátok interpellálni fognak a horvát nyelv mellőzése miatt.

Népegyetem Fiumében. A fiumei társas egyesületek közül a Circolo letterario, a Club di scienze naturali, a Circolo di studi sociali, az Associazione medica és a Società degli immigati, mint értesülünk, népegyetemet akarnak Fiumében létesíteni, amelynek élén ez egyesületek közül a Circolo letterario állana. A tisztviselők egyesülete csak abban az esetben hajlandó beleolvadni az olasz népakadémiába, ha biztosítják a magyar népakadémiának ennek kebelében való működését. A népakadémia a tudomány szolgálatára létesülne, de azért jogosult a tisztviselők egyesületének kívánságai is, mivel tagjainak nagy része magyar. Az eszmét örömmel kell üdvözölni. A népakadémia rég érzett szükségét fog pótolni a magyar kikötővárosban.

A „Dalmatia” hajóstársaság. Az osztrák kormány az érdekelt hajózási társaságok között létrejött megállapodás, amely az új „Dalmatia” hajó-társaságot megeremtetten, a következő módon szabályozza a dalmát hajózási forgalmat:

A gyorsjáratokat Cattaroba, Spizzába és Albániába, három járatot hetenkint a postaforgalommal együtt az Osztrák Lloyd látja el. A Raguzai gőzhajózási társaság, amely megörizte önállóságát három postajáratot tart fenn Trieszt—Cattaro között. Ezenkívül egy járatot Bariba és egyet Albániába teljesít. A *Topic, Rismondo, Negri és Zaratina* egyesülése révén létrejött „Dalmatia” osztrák gőzhajózási társaság átveszi a trieszt—metkovic postavonalat, valamint a trieszt—kuzsola és az egész dalmát helyi posta forgalmat s ezzel a dalmát kikötők

a rég követelt naponkénti összeköttetéshez jutnak.

Az így módon történt beosztás már 1908. január 1-én lép életbe. A „Dalmatia” tíz új gőzöst épített a legújabb típus szerint, a melyeknek egy része az 1908. év folyamán már elkészül. A hajóépítkezések egy részét a trieszti hajógyár végzi s a társaság csak abban az esetben fordul az angol gyároshoz, ha a szállítási idő nagyon sürgős. A társaság régebbi gőzöseit kimustrálják, s az új hajópark körülbelül 30 gőzösből fog állni. A *Ragusea* állami 480.000 korona szubvenciót kap, míg a „Dalmatia” állami támogatást évi 900.000 koronában állapították meg. Az 1908. január 1-én életbelépő szerződés tízennég évre szól s a Lloyd szerződéssel egyidejűleg jár le. A „Dalmatia” székhelye Trieszt lesz s az igazgatóság egy elnökből s nyolc igazgatóból fog állani, akik közül négy trieszti lak helyi el a végrehajtó bizottságot fogja alkotni.

A Máv. altiszti kör. A fiumei máv. altiszti kör november hó 3-án színelőadással egybekötött táncestélyt rendez saját helyiségében, amely egyszerűségi ismerkedési estélyül fog szolgálni mindazoknak, akik az ideai táncoktatásban résztvenni szándékoznak. A táncoktatás november 6-án veszi kezdetét és 1908. évi január 4-éig tart. A beiratkozásnak már most, de legkésőbb a november 3-iki estén okvetlen meg kell történnie. Beiratkozni lehet *Kovács György* elnökkel és *Polgár Sándor* pénztárnokkal.

Billroth-émlék Abbáziában. Holnap délelőtt fél tizenegy órakor lepezik le Abbáziában *Billroth* Tivadarnak, a hírneves orvosnak az emlékére állított emlékoszlopot a Strandpromenádon. *Billroth* utolsó éveit Abbáziában töltötte és nagyban hozzájárult az üdülőhely fejlődéséhez. Az emlékmű költségeit a déli vasut, a Kurcomission és a hálókocsi-társaság fedezte. Egy bronz reliefből áll az egész, amely kőoszlopra van erősítve. A relief újabb Schverdtner E. M. alkotása. A kereten ezt a felirást olvashatjuk, persze német nyelven! *A nagy orvosnak és a fürdő fejlesztőjének, Billroth Tivadarnak, A hálás Abbázia.*

Az autonómrendőr. Megint csak panasz van az autonómrendőrségre. Egy fiumei magyar uriaszony a Corsia Deák egyik padján ült kis gyermekével. Később egy kivándorló asszony ült a padra és minden ok nélkül vastag gorombaságokat vágott a fiumei uriaszonyhoz, aki felszólította a rendőrt, hogy szólítsa igazolásra a gorombáskodó asszonyt. A rendőr, akit *Liker*-nek hívnak, erre azt felelte, hogy semmi köze a dologhoz, ő legfeljebb hazakísérheti az uriaszonyt, hogy megóvja a további inzultusoktól. Kérdjük Dolzani úrtól, hajlandó-e a rendár ellen eljárni, vagy ezt az esetet is az elintézetlen fegyelmik közé sorolja-e?

Pincérek szervezkedése. A fiumei pincérek tegnap este jöttek össze a „Citta di Pisino” veudéglőben, hogy megtartsák szervezkedő ülésüket. Többek felszólalása után elhatározták, hogy a budapesti csoporthoz csatlakoznak s körülbelül hatvanan nyomban alá írták a belépési nyilatkozatot.

Az olasz börzeválság. Egy-két hónap óta most már harmadszor közlik velünk, hogy a milánói börze válságosra fordult az üzlet. Már két ízben sikerült az ottani pénzügyintézetek intervenciójának a piacot megmenteni, most pedig ismét válságos az üzlet iránya. A legkitűnőbb értékek, nevezetesen a *Banca Italia, a Banca Commerciale és a Terni*-féle vilamos részvény tegnap óriási mértékben hanyatlott. A spekulánsok izgatottsága igen nagy.

Az angol szén. Most, hogy a széninség bennünket az angol tüzelőanyag tömeges vásárlására szorított, érdekes a londoni Home-Office jelentése az elmúlt év szénbányászatról. A statisztika szerint még soha nem bányásztak Angolországban annyi szenet, mint az 1905-ik év folyamán. A kiaknázott anyag mennyisége összesen 251,067.628 tonna, vagyis 14,947.692 tonnával több az előző év termelésénél. Az értéke összesen 91,529.266 font sterlinget tett ki. Az elmúlt évben Anglia 55,599.771 tonna szenet exportált, amelyből Franciaország tízedfél millió tonnát, Németország és Olaszország nyolcadfél milliót, Svédország negyedfél millió tonnát, Oroszország, Spanyolország, Dánia, Hollandia, Egyiptom és

Argentina egyenkint két-két milliót kaptak. Ha ehhez még hozzászámítjuk a kokszt, vagy egyéb széntermék alakjában külföldre szállított tüzelőanyagot, összesen 2.598.194 tonnát, továbbá a külföldi forgalomban angol, vagy idegen hajók által elhasznált 18.590.213 tonna szenet, akkor összesen 76.788.178 tonnát égettek el az országon kívül. A hazai angol fogyasztásra tehát 174.279.450 tonna maradt, vagyis átlag minden lakosra négy tonna.

Kivándorlásra való csábítás. Andrassy Gyula belügyminiszter valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez körrendeletet intézett, amelyben tudatja, hogy az északamerikai Egyesült-Államok déli államaiban újabb minden eszköz felhasználásával arra töreksznek, hogy minél több kivándorlót birjanak rá az oda való letelepülésre. A déli államok közé tartozik Maryland is, amely Trappe F. Ágost nevű hivatalnokát európai körutra küldötte, hogy főleg mezőgazdákat, munkásokat, cselédek toborozzon. A többi közt az Északnémet Lloyd hajóscéget is megbízták, hogy a déli államok kikötőibe egyes hajózáratokat rendezzenek. Marylandnak legfőbb nevezetessége azok az elhagyott telepítvények, melynek kizsárolt földjére már husz év óta hasztalan csábítják a kivándorlókat. Ez újabb akció tehát egyenesen a kivándorolni készüők érdekei ellen való, azért a belügyminiszter arra kéri a hatóságokat, hogy a kivándorolni készülőket a Marylandban való letelepülés veszedelmére figyelmeztessék és a déli államok kiküldött ügynökeit éber figyelemmel kísérjék, működésüket a törvényben előírt módon akadályozzák és büntessék meg.

x **Dr. Keszthelyi Péter** orvos, aki ez idők Szusákon folytatta orvosi működését, lakását november hó 1-től *Fiuméba*, Corsia Deák 30, (Ossoninack-féle ház) I. emelet helyezi át.

TÁVIRAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

A király egészséges.

A miniszterelnök Bécsbe megy.

Kossuth állapota.

700 visszavándorló magyar.

Elfogott okirathamisító.

Életfogytiglani fegyház.

Az olaszországi földrengés.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, okt. 25. A képviselőház ma rövid formális ülést tartott, amelyen *Rakovszky István* elnökölt. *Hammersberg László* jegyző felolvasta a beérkezett kérévényeket. *Hoitsy Pál* előadó a pénzügyi bizottság jelentését terjesztette elő az indemnitási javaslatról. *Hencz Károly* a vármegyéről szóló törvényjavaslatról, *Babó Mihály* a hatásköri bíróságra vonatkozó törvényjavaslatról terjeszti be a bizottsági jelentést. Ezután *Batthyány Tivadar* gróf teszi le az esküt az összeférhetetlenségi bizottsági tagságára. Ezután elhatározzák, hogy a Ház kedden tartja legközelebbi ülést.

Egyedüli magyar konyha Fiumében.

MAGYAR VENDÉGLŐ

Szápáry rakpart
az Adria-palota mellett.

• VENDÉGSZOBÁK OLCÓSÁRBAN. •

A király egészséges.

BÉCS, okt. 25. Schönbrunnból érkezett jelentés szerint a király állapota annyira javult, hogy holnaptól kezdve nem adnak ki orvosi jelentéseket.

A miniszterelnök Bécsbe megy.

BUDAPEST, okt. 25. *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma délután Bécsbe utazik, hogy résztvegyen a közös miniszteri tanácskozáson, amelyen az 1908 évi közös költségvetést fogják tárgyalni.

Kossuth állapota.

BUDAPEST, okt. 25. *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapota javult, úgy hogy néhány nap múlva elhagyhatja szobáját.

700 visszavándorló magyar.

BUDAPEST, okt. 24. A Cunard hajótársaság értesítést küldött a belügyminiszterhez, amelyben jelenti, hogy a Carpathia gőzessel legközelebb 700 magyar visszavándorló érkezik Fiuméba. A miniszter ennek alapján elhatározta, hogy munkaközvetítési akciót indít.

Elfogott okirathamisító.

BUDAPEST, okt. 25. A fővárosi rendőrség letartóztatta *Mihályi Dezső* bankhivatalnokot, aki csalást és okirathamisítást követett el.

Életfogytiglani fegyház.

SZEGZÁRD, okt. 25. *Forgács* Józsefné szegzárdi asszony meggyilkolta szomszédját, *Árvay* Jánost. A szegzárdi törvényszék ma tárgyalta az esetet és *Forgács* német életfogytiglani tartó fegyházra ítélte.

Az olaszországi földrengés.

RÓMA, okt. 25. Castelnuovoból érkezett jelentés szerint a földrengés következtében 250 ember pusztult el. A romok alól eddig 150 ember holttestét emelték ki. San Levban szintén sok ember pusztult el. A megrémült lakosság elhagyta házaikat. Calonaban a börtön is összeomlott, maga alá temetve ötven foglyot.

A szerkesztőség postája.

L. Sándor. Szusák. Fölszólalását nem tehetjük közzé. Panaszában egy állami tanító ellen olyan vád van, amelyek közléséért nem vállalhatjuk el a felelősséget. A legegyszerűbb megoldás az, hogy panaszával az intézet igazgatóságához fordul. Ez minden bizonynyal meghallgatja őnt s van anynyi fogantatja, mint annak a levélnek, amelyet a közoktatásügyi miniszterhez akar írni.

K. E. Levelét várjuk.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.

Szerkesztő: Korcsmáros Tándor.

Kiadótulajdonos:

„A TENGERPART” lapkiadó vállalat.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4½% netto kamatot

terít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Magyarul-németül-olaszul tudó

ügyes elárusítónöt

felvesz a Fiumei Kenyérgyár. Értekezhetni naponta este 7-től 8-ig Via Gisella 3.

Egy vagy két szobás

lakást keresek

a hozzátartozó helyiségekkel együtt Fiume vagy Susák bármely részén. Cim a kiadóhivatalban.

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI

FIUME, Corso II.

Az őszi és téli idényre

Óriási készleteink érkeztek minden osztályban. Minthogy a legjelentékenyebb gyárak készítményeinek kizárólagos elárúsítása cégünknek van fentartva és tekintettel ama óriási mennyiségekre, melyeket trieszti házunkkal egyetemben vásárolunk, módunkban van a legjobb minőségeket a legmérsékeltbb árakon ajánlani.

Selyem- és gyapju- szövetek.

Brünni szövetek divatos színek, 120 cm. magas 60 krajczár.

Cheviotte nagy választékban 55 krajczártól feljebb.

Igen szép kangarn szövetek, divatos színek 65 krajczártól 4 frt 50-ig.

Angol szövetujdonságok 78 krajczártól feljebb.

Szönyegek és butor- szövetek.

Szövetfüggönyök (párónként draperiával) 1 frt 10-től 36 frtig.

Legfinomabb axminster szalonszönyegek 200+300 22 frt 50 kr.

Valódi argaman szönyegek 200 x 300 (míg a készlet tart) 42 frt.

Szmirnászönyeg - utánzatok 200 x 300 6 frt 90 kr.

Futószönyegek a legnagyobb választékban méterje 20, 28, 38, 50 krajczár, egészen 4 frt 50-ig.

Alkalmi vétel: Himzett plüss-asztalterítők 7 frt 50 kr.

Barchendek.

Velour flanellette, g rantszínű, óriási választékban méterje 25 krajczár.

Flanell-barchend blúzoknak, elsőrendű minőség, sötét színek, 25 kr.

Gyapju flanel, gyönyörű minták méterje 42 és 65 krajczár.

Ezenkívül legfinomabb csikos és koczkás barchendek ruháknak, valamint barchend-pique.

Ajánlunk ezenkívül a legelső magyar és osztrák gyárakból fehérnemű-vásznakat és asztali készleteket.

Alkalmi vétel: Tapestry futószönyegek 1 frt 35 kr. gyapjuból, méterje

Női- és férfi-fehér- nemű.

Egy nagy tétel chiffonnőing 1 frt.

Finom chiffon női alsószoknyák, gazdag himzéssel 1 frt 25 kr.

Menyasszonyi kelengyék jutányos áron készítenek ki.

Chiffon férfingek, jó minőség 1 frt 70 kr.

Fehér férfi-hálóingek legfinomabb kretónból 1 70 kr.

Rendkívüli választék csipkekben, himzéseken, csipkeszövetekben és valamennyi díszáruban. Gyönyörű női blúz-ujdonságok, női konfekciók, kötények nők és gyermekeknek és a legválasztékosabb fehérneműk gyermekeknek.

Téli trikók.

Bolyhos trikotingek férfiaknak drbja 75. 90 kr, 1 frt 30 és feljebb.

Bolyhos trikoting-alsónadrágok férfiaknak darabja 85 kr., 1 frt és feljebb.

Férfi- és női trikotingek, kiváló jók 65, 75 kr. és feljebb.

Fekete és színes női harisnyák 35 krtól feljebb

Ezenkívül a legjobb minőségű tiszta gyapjutrikók, harisnyák, füzövdők, file d'Ecot cikkek s legfinomabb selyemtrikók.

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI

TRIEZST, CORSO 9. FIUME, CORSO 11. BÉCS, I. GONZAGASSA 14.

Szabott árak! Szabott árak!

GAMBRINUS-BUFFET

VIA LIDO, DANIEL-MOLO ATELLENÉBEN.

Van szerencsém Fiume város és környékének t. közönségével tudatni, hogy fenti cím alatt Fiumében gazdagon felszerelt

uzsonna-termet és álló sör- és borozót létesítettem.

Raktáron tartok állandóan friss prágai füstölthús különlegességeket, naponként hozatok valódi bécsi virsliket és azokat helyiségemben melegen is folszolgálom.

Stajer hizlalt baroz fiak, kaesák, libák, tisztán kikészítve, hidegen és melegen.

Sajtók, halkonzervek, főtt és sült edesvízi és tengeri halak, befőttek, gyümölcsök, csomagok állandóan raktáron.

A kőbányai polgári serfözde sokszor díjazott és közkedvelt világos márciusi és barátsöre csapról mérve, palacsorét jegbe hűtve palackokban is árusítom Bel- és külföldi boraim a legkínálóbbak.

Szakértelemmel rendezek bufetteket klubokban, családoknál, esküvőkön vagy magánosoknál.

Finom, előzékeny kiszolgálást biztosít

KUHN GYULA.

Szent-István védjegyű Dupla Maláta-sör palackokban.

Magyar
cég.

Uj vaskereskedés.

Hagy
választék

Fiume és környékének n. é. közönségét tisztelettel értesítjük, hogy a Rauschel-féle divatárúüzlet eddigi helyiségeiben

(VIA DEL POZZO 2)

a legközelebbi napokban

vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási

cikkekben nagyszabásu új üzletet nyitunk.

Budapesti nagy szakmabéli cégeknél szerzett eddigi tapasztalataink alapján reméljük, hogy nagybecsű vevőink igényeit úgy ár, mint minőség tekintetében a legteljesebb mértékben ki fogjuk elégíteni.

A n. é. közönség szíves támogatását kéri

mély tisztelettel **WELLMANN TESTVÉREK.**

Lovranában (Abbazia közvetlen közelében) a „QUARNERO“ szállodát és PENSIÓT

LATOGATJA MINDEN MAGYAR EMBER.

Tulajdonos: ZIPERA RUDOLF, az abbaziai Jeanette szálló volt szakácsa.

Kitüntette a nagy korona-renddel a svéd király által.

Kitűnő konyha. Elegánsan berendezett balkonos szobák gyönyörű tengeri kilátással. Remek terrasz.

Mérsékelt árak. Fürdők a házban.

Családok részére nagy engedmény.

VELENCE HOTEL MODERNE MANIN

TULAJDONOS ZACCHEO A. és TÁRSA.

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett szobákkal, lifttel, fürdővel és remek étteremmel.

A Kőbányai Polgári Serfözde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Déli és esti hangversenyek.

VELENCE CAVALLETTO

SZÁLLODA és ÉTTERMEK

a Márkustér közvetlen közelében
teljesen újjáalakítva.

Szobák 2 1/2 lirától, teljes penzió 9 lirától feljebb.

Kitűnő konyha, tiszta italok.

Vársaskoosi és megbízott az állomásnál.

VILLANYVILÁGÍTÁS!

GÖZFÜTÉS! — FÜRDŐK!

Tulajdonosok:

Serantoni és Fratelli Scattola.

Cinematograf EDISON

Mozgófénykép-terem

VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtökéletesebb vetítési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényelmes ülésekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/5-től kezdve.

Állandó bérletjegyek is válthatók a pénztárnál.

Hirdetések

felvétetnek a

kiadóhivatalban.

Csak rövid időre!

Keleti, török és perzsa

szőnyegek

raktára.

FIUME. Via Municipio I. sz.

Figli di Haggi Giorgio Aidinyan
szőnyegcég.

Központi raktár: TRIESZT, Via
Cassa di Risparmio 6. sz.

Mészárszékemben

Fiume, Piazza delle Erbe 15. szám alatt
(az Anderle-féle üzlet mellett) kitűnő

bécsi virsli

és saját készítményű

mindennemű füstölthús

állandósn frissen kapható.

A n. é. közönség figyelmébe ajánlom egyuttal mézarszékemnek mindig elsőrendű marha-, borjú- és sertéshusait.

Teljes tisztelettel

SEPICH MÁRTON

Piazza delle Erbe 15. sz.

Dr. PACHANY A.

FOGORVOS FIUMÉBAN

működik minden hétfőn, szerdán és csütörtökön d. u. 3—5

„VILLA FELICE“ ABBAZIÁBAN.

Uj műfestészeti-, vegytisztító- és mosó-intézet. Brott Lajos

Fiume Via Germania, (Mieulinic és Richtmann féle ház.)

Elvállal mindennemű tisztításokat, ugymint úri-, női- és gyermek-ruhát, kelméket, keztűt, függönyöket és szőnyeget, valamint butorszövetek, piperéket, kézimunkákat műfestészeti és vegytisztítási célból mérsékelt árak mellett.

Háztól és házhoz szállítás. Levelező-lap elégséges!

A n. é. közönség pártfogását kéri

Brott Lajos műfestő.

UJ FÉRFIRUHA TEREM.

FIUME, Corso 7. II. em.

Alulírott, a Wenitzky-féle férfiruha-terem eddigi első szabásza önálló

férfiruha termet nyitottam

(a Jellusics fenyképező házában).

Tizenöt évi szabászi multam, melyből 4 évet Fiumében és 11 évet Budapest legelső férfiruha termeiben töltöttem, kezességem munkám és szabásom kitűnő voltáért.

Legújabb valódi angol és hazai szöveteim máris raktáron vannak és kérem a n. é. közönség szíves mielőbbi látogatását.

JUTÁNYOS ÁRAKAT SZÁMITOK.

Mély tisztelettel

SCHENK LAJOS,

Corso 7. II. em.

Francia és olasz

nyelvet olcsón tanít kitűnő módszerrel bíró kisasszony. Czim: Piazza del Mercato Coperto 2. sz. III. em. balra.

VÉGELADÁS.

A Via del Fosso II. sz. alatt levő, azelőtt

Schlenz és Társa-féle

ÜVEGKERESKEDÉS

teljes felszámolása folytán a raktáron levő összes áruk, mint üvegorcellán, lámpák, tükrök, képek, képkeretek, díszműárak s számtalan kisebb-nagyobb ajándéktárgy kicsinyben és nagyban bámulaos olcsó áron adatnak el.

Asztalosoknak Fiumében soha sem létezett különösen olcsó árak.

A tulajdonos.